

Milieu eisen en wensen voor Knooppunt Hoevelaken Project

Aanleiding:

- Zorgen over milieu belasting en de gezondheid van inwoners van Hoevelaken en Holkerveen
- De belangen van Gemeente Nijkerk worden in de MER niet voldoende meegenomen

Doelstellingen

- Het realiseren van een duurzame, toekomstbestendige oplossing voor de milieuproblematiek (geluid, lucht en natuur), als gevolg van het project 'Knooppunt Hoevelaken' voor de woonkern Hoevelaken en alle woonclusters aan de Nijkerks kant van de A28 ten noorden van het knooppunt binnen het studie gebied¹, om te voorkomen dat de gezondheid van de bewoners in dit gebied nadelig wordt beïnvloed. Onder het project 'Knooppunt Hoevelaken' wordt verstaan het knooppunt, de A1 en A28 grenzend aan het knooppunt en het omliggende wegennet rondom Hoevelaken.
- Milieu moet vanaf het begin in het ontwerpproces als een volwaardig thema worden meegenomen en de marktpartijen worden hierbij uitgedaagd innovatieve oplossingen aan te dragen en of te ontwikkelen.
- Milieu in de genoemde gebieden dient zo veel mogelijk te worden verbeterd en mag onder geen beding verslechteren, ook rekening houdend met de verwachte toename van verkeer in de komende decennia.
 - Als uitgangspunt dient een geluidsproductieplafond voor Hoevelaken gelijk aan Vathorst, (gelijkheidsbeginsel - maximaal 50dB(A)) dat rekening houdt met alle geluidsbronnen (cumulatief), te worden vastgesteld.
 - Het nemen van maatregelen om een goed milieu te waarborgen is een vereiste. Wij denken aan:
 - Alle wegen, ook eventuele fly-overs moeten van dubbel ZOAB worden voorzien.
 - Het plaatsen van geluidswallen en/of geluidsschermen aan de hoofdrijbanen van de A1 en A28, aan de verbinding A1 Oost - A28 Noord en A28 Zuid, langs de oostkant van de A28 tegenover het scherm bij Vathorst, aan de op- en afritten, en lussen.
 - De beste technieken gebruiken bij de voegovergangen van de viaducten om de bijgeluiden te dempen.
- De relevante milieu-effecten voor de kern Hoevelaken en de overige woonclusters dienen expliciet beschreven te worden zoals aangegeven in de Aanvullende Richtlijnen voor de 2^e Fase MER Knooppunt Hoevelaken dd. 18 december 2009.
- Het Meest Milieu Vriendelijke Alternatief moet uitgezocht worden en zoveel mogelijke uitgevoerd worden zoals beschreven in de Richtlijnen MER 1^e Fase Knooppunt Hoevelaken dd. 18 mei 2009 onder punt 4.2.6.
- De natuur in de "Groene Buffer" en Het Hoevelakense Bos (een rijksmonument) mag niet aangetast worden.
- De gemeente² en provincie zijn, zo nodig, bereid om mee te betalen om de milieudoelen te halen.

¹ Het studiegebied van het project voor het effect op het milieu moet gedefinieerd worden en goedgekeurd worden door de betrokken gemeentes. Het plangebied is het gebied waarin het project tot concrete fysieke veranderingen leidt. Het studiegebied is groter dan het plangebied en dat is het gebied waarin de ingrepen binnen het plangebied zijn weerslag op kunnen hebben en daar ongewenste effecten veroorzaken.

² De gemeenteraad heeft de geluidproblematiek aan de oost kant van de A28 erkend en heeft besloten om te anticiperen op ontwikkelingen in de toekomst, zoals "aanpassing van het klaverblad Hoevelaken en aanleg spitsstroken A28 in 2011 om een oplossing te zoeken". (Zie raadsvoorstel van 29 mei 2008)

1. Aandachtspunten m.b.t. Geluid³

1.1. Eisen m.b.t. Geluid⁴

- 1.1.1. Een optimaal en integraal plan moet gemaakt worden voor het geluidsniveau voor de woonkern Hoevelaken en de woonclusters aan de Nijkerks kant van de A28 ten noorden van Knooppunt Hoevelaken in het studiegebied.
- 1.1.2. Gezien de huidige hoge geluidsbelasting op woningen in bovengenoemd gebied is een sterke verbetering van de geluidskwaliteit een vereiste ten opzichte van de huidige situatie in 2011
- 1.1.3. Een nieuw geluidproductieplafond voor het jaar 2011, voor de woonkern van Hoevelaken en voor de woonclusters aan de Nijkerks kant van de A28 in het studiegebied ten noorden van het Knooppunt moet vastgelegd worden. De woonkern van Hoevelaken en de hierboven gedefinieerde woonkernen moeten daarvoor gelijk behandeld worden als de Woonkern Vathorst met dezelfde geluidproductieplafond. Want gelijke monniken gelijke kappen. Vathorst heeft een geluidproductieplafond van 50dB; enkele woningen in Vathorst hebben een ontheffing tot een waarde van 55 dB. Geluidproductieplafonds leggen de bovengrens vast voor de geluidproductie van de wegen. Daardoor ligt ook een bovengrens vast voor de geluidsbelasting op alle geluidsgevoelige objecten die zich bevinden in de omgeving van het plafond. Een geluidproductieplafond is de ten hoogste toegestane geluidproductie op een referentiepunt langs de weg. De burger heeft daarmee een permanente waarborg van een bepaalde maximale geluidsbelasting.
- 1.1.4. Dit nieuwe geluidsproductieplafond moet gehanteerd worden als het vereiste geluidproductieplafond (met een werkruimte van 1,5 dB) voor dit gebied voor de toekomst dus in 2020, 2030 en 10 jaar na realisatie van het project.
- 1.1.5. De oost kant (Nijkerks kant) van de A28 ten noorden van het knooppunt moeten het zelfde geluidproductieplafond als de west kant (Vathorst kant) krijgen. Het nadelige reflectie-effect aan de oostkant van de A28, van vooral laagfrequentie geluid dat wordt nauwelijks geabsorbeerd door het Vathorstscherm moet gecompenseerd worden.
- 1.1.6. Bij het berekenen van het geluidsproductieplafond (van 50 dB(A)) moet rekening gehouden worden met⁵:
 - De verkeersintensiteit, samenstelling en rijsnelheid,
 - Damping door bodem en lucht
 - Type wegdek en het geluid veroorzaakt door de wegovertgangen bij viaducten.
 - Reflecties van geluid tegen o.a. gebouwen
 - Aanwezigheid van afschermingen: wallen geluidsschermen of gebouwen
 - Invloed van de windrichting op de geluidsverspreiding (**Dit is vooral belangrijk voor woonkern Hoevelaken en de oost kant van de A28 van wege hun ligging en het heersende westen wind over het knooppunt en de A28.**)
 - De hoogteligging en de breedte van de weg
 - De hoogteligging van de omgeving in de geluidszone langs de weg
- 1.1.7. Bij het vastleggen van het geluidproductieplafond gaat het om het cumulatieve effect van alle hoofdwegen (A1 en A28), bogen en bochten rondom Knooppunt Hoevelaken, onderliggende wegennet en van overige geluidsbronnen.
- 1.1.8. Een prognose, gestoeld op de meest recente inzichten in de verkeersontwikkeling, moet gegeven van het jaar waarin het geluidproductieplafond volledig benut zal zijn. Er moet aangegeven worden welke geluid beperkende maatregelen getroffen zullen worden om overschrijding van de desbetreffende geluidproductieplafonds te voorkomen en de planning voor de uitvoering van die maatregelen.

³ De meeste reacties op de Start Notitie voor Knooppunt Hoevelaken gingen over geluid. "De huidige geluidsbelasting wordt als overlast ervaren".

⁴ Er moeten voldaan worden aan alle wettelijke eisen ook als zij niet genoemd worden in dit document.

⁵ "Geluid luistert nauw – Informatie over bestrijding van wegverkeerslawaai" Publicatie van Rijkswaterstaat april 2010.

- 1.1.9. Bron, constructie en ontwerp maatregelen moeten zoveel mogelijk het geluidsproductieplafond garanderen en op eventuele overschrijdingen anticiperen zodat sanering van woningen niet nodig is.
- 1.1.10. Het Hoevelakense Bos is een beschermd rijksmonument en bovendien is het een natuurgebied en het enige recreatiegebied in Hoevelaken waarvan ook al heel veel inwoners van Vathorst gebruik maken. Het geluidsniveau in het Hoevelakense Bos moet zodanig zijn dat het een plezierig recreatie gebied wordt voor mensen en dieren.
- 1.1.11. De reconstructie van het knooppunt mag niet leiden tot meer verkeer op het onderliggende wegennet (OWN) waardoor het de geluidbelasting van bestaande onderliggende wegen toeneemt. Het effect van de reconstructie van het knooppunt op het onderliggende wegennet moet bestudeerd worden en gerapporteerd worden.

1.2. Wensen m.b.t. Geluid

- 1.2.1. Het oppervlak geluidbelast natuurgebied met een etmaalgemiddelde geluidbelasting van 40dB(A) mag niet vergroot worden.
- 1.2.2. Het is wenselijk de hinder voor de omgeving tijdens de uitvoering zoveel mogelijk te beperken. Hinder is een combinatie van de mate van overlast (vooral geluid, stof en trillingen) en de tijdsduur daarvan. Daarom is het gewenst de uitvoeringstijd van veel hinder opleverende activiteiten zo kort mogelijk te houden en bij de te gebruiken bouwmethode overlast zoveel mogelijk te voorkomen.

Notitie

In de Gemeenteraad vergadering van Gemeente Nijkerk op 29 mei 2008, na aanleiding van de vele klachten van inwoners van Hoevelaken en Holkerveen, zijn de volgende raadsvoorstellen aangenomen⁶:

- Vanuit de gemeente Nijkerk richting Rijk om aandacht te vragen voor aanscherping van de regelgeving en treffen van maatregelen ter voorkoming van geluidhinder, teneinde de problematiek van geluidsoverlast voor bestaande woonbebouwing te verminderen;
- Het college te vragen vanaf het eerste moment in overleg te treden met Rijkswaterstaat met betrekking tot de reconstructie van Klaverblad Hoevelaken en aanleg spitstroken A28 om in dat kader zo spoedig mogelijk aan te dringen op maatregelen ter beperking van overlast;
- Het college te vragen om mee te denken over concrete maatregelen in extreme gevallen van geluidsoverlast en/of aantasting luchtkwaliteit

Deze raadsvoorstellen moeten nu door gemeente Nijkerk gehonoreerd worden.

6

2. **Aandachtspunten m.b.t. luchtkwaliteit**

2.1. **Eisen m.b.t. luchtkwaliteit**⁷

- 2.1.1. Er moet een uitgebreide analyse van de situatie uitgevoerd worden om een plan voor verbetering op te stellen zowel voor het plan- als het studiegebied.
- 2.1.2. Een optimaal en integraal plan moet gemaakt worden voor luchtkwaliteit voor de woonkern van Hoevelaken en aansluitend aan de Nijkerks kant van de A28 ten noorden van Knooppunt Hoevelaken in het studiegebied om te voorkomen dat de luchtkwaliteit in dit gebied wordt verslechterd in 2020 en 2030 of 10 jaar naar realisatie van het project ten opzicht van de huidige situatie in 2011.
- 2.1.3. De luchtkwaliteit moet voldoen aan alle wettelijke normen, zoals die volgens de huidige wet op de luchtkwaliteit in 2011 (PM10) en in 2015 (NO2) behaald dienen te worden en biedt een duurzame, toekomst vaste oplossing voor de huidige luchtvervuiling in de omgeving van de A1 en A28 in het studiegebied. Het is bekend dat hoogstwaarschijnlijk in 2015 de norm van 25 µg/m³ zal gaan gelden voor zeer fijne stofdeeltjes (PM_{2,5}).
- 2.1.4. De gemiddelde concentraties stikstofdioxide en fijn stof per jaar mag niet hoger zijn dan 40 microgram per kubieke meter (µg/m³). Het daggemiddelde niveau fijn stof mag niet meer dan 35 dagen boven de 50 µg/m³ uitkomen. Deze normen gelden vanaf 10 meter van de rand van de wegen. Bovendien hebben de grenswaarden betrekking op alle plekken waar mensen kunnen verblijven, dus niet alleen bij woningen of scholen.
- 2.1.5. Zowel de effecten op de luchtkwaliteit in het studiegebied van het hoofdwegennet als van het onderliggende wegennet⁸ door de realisatie van het project moet in beeld gebracht voor de volgende stoffen:
 - ⇒ het jaargemiddelde concentraties PM10 en PM 2,5, inclusief zeezout correctie;
 - ⇒ het aantal dagen per kalenderjaar dat de 24-uursgemiddelde concentratie van PM10 meer dan 50 µg/m³ bedraagt, inclusief zeezout correctie;
 - ⇒ het jaargemiddelde concentratie NO₂;
 - ⇒ het aantal dagen per kalenderjaar dat het uurgemiddelde concentratie van NO₂ meer dan 200 µg/m³ bedraagt.
 - ⇒ Het moet inzichtelijk gemaakt worden of overal aan de grenswaarden uit de Wet Milieu beheer wordt voldaan.⁹
- 2.1.6. De reconstructie van het knooppunt mag niet leiden tot meer verkeer op het onderliggende wegennet (OWN) waardoor de luchtkwaliteit bij woningen aan de bestaande onderliggende wegen verslechterd. Het effect van de reconstructie van het knooppunt op het onderliggende wegennet moet bestudeerd worden en gerapporteerd worden.

2.2. **Wensen m.b.t. luchtkwaliteit**

- 2.2.1. Er moet gestreefd worden naar een zo goed mogelijke luchtkwaliteit in het studiegebied en niet alleen aan de wettelijke eisen voldoen, want:
 - het is beter voor de gezondheid van de mensen;
 - een duurzame, robuust en toekomst vast oplossing zal weinig gevoelig zijn voor wijzigingen in achtergrondconcentraties, emissiekentallen of regelgeving.

⁷ Er moeten voldaan worden aan alle wettelijke eisen ook als zij niet genoemd worden in dit document.

⁸ Aanvullende Richtlijnen voor de 2^e fase MER Knooppunt Hoevelaken dd. 18 december 2009.

⁹ Aanvullende Richtlijnen voor de 2^e fase MER Knooppunt Hoevelaken dd. 18 december 2009.

3. Aandachtspunten m.b.t. natuur

3.1. Eisen m.b.t. natuur

- 3.1.1. Een studie moet uitgevoerd worden van de mogelijk (significante) gevolgen van de reconstructie van het knooppunt en de verbreding van het A1 en A28 op natuurgebieden zoals Het Hoevelakense Bos en de mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten.
- 3.1.2. Het Hoevelakense Bos is een rijksmonument dat om haar cultuur – historische waarde door de rijksoverheid is aangewezen om te worden beschermd en behouden te blijven. Bovendien is het een natuurgebied en het enige recreatiegebied in Hoevelaken waarvan ook al heel veel inwoners van Vathorst gebruik maken. Het Hoevelakense Bos moet beschermd blijven in alle opzichten.
- 3.1.3. De Boswet die bosopstanden beschermd, die groter zijn dan 10 are en laanbeplantingen die uit meer dan 20 bomen bestaan, moet nageleefd worden.
- 3.1.4. Bomen mogen niet gerooid worden in een natuurgebied of in gebieden van ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarde, zoals Het Hoevelakense Bos.
- 3.1.5. Als bomen gekapt of gerooid moeten worden dan moet natuurcompensatie plaats vinden omdat stukken natuur verloren gaan.
- 3.1.6. Als bomen gerooid of gekapt moeten worden in een natuur gebied, zoals Het Hoevelakense Bos, natuurcompensatie moet plaats vinden in dezelfde gebied b.v. aangrenzende aan Het Hoevelakense Bos.
- 3.1.7. De “Groene Buffer” tussen Amersfoort, Nijkerk en Hoevelaken vormt de ecologische schakel tussen het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland en de gebieden Bloedaal in Amersfoort en de Schammer in Leusden. Door de verstedelijking van de gemeenten Amersfoort en Nijkerk neemt de druk op het buitengebied sterk toe. Met de reconstructie van Knooppunt Hoevelaken en de verbreding van d A28 zal de druk nog verder toenemen. Er moet worden voorkomen dat de aanwezige flora en fauna in de “Groene Buffer” onherstelbaar wordt beschadigd. De ontwikkelingsvisie van gemeente Nijkerk geeft duidelijkheid over de begrenzing van de “Groene Buffer” en over de huidige natuur- en landschapswaarden van dit kwetsbare gebied. De gewenste ontwikkeling van de “Groene Buffer”, komt alleen tot stand in goede samenwerking met alle partijen. Een Groene Buffer die zich heeft ontwikkeld tot een landschappelijk aantrekkelijk gebied met hoge natuurwaarden en een cultuurhistorische identiteit, is in ieders belang.
- 3.1.8. Mitigerende of compenserende maatregelen moeten genomen worden als door een toename in geluid boven 40dB¹⁰, biotroopverlies en rustverstoring voor vogels veroorzaakt wordt, vooral in natuurgebieden zoals het Hoevelakense Bos
- 3.1.9. De wegverbreding van de A28 mag niet leiden tot grondverlies van het Natura 2000 gebied Arkemheen ter hoogte van Nijkerk. De invloed van het project op het Natura 2000 gebied en de relatie met het beheerplan voor dit gebied moet aangegeven worden.

3.2. Wensen m.b.t. natuur

- 3.2.1. Binnen het Knooppunt Hoevelaken project dient verstoring en aantasting van natuurlijke gebieden zoveel mogelijk te worden voorkomen.
- 3.2.2. Ingrepen binnen het plangebied kunnen zijn weerslag hebben buiten het plangebied in het studiegebied en daar ongewenste effecten veroorzaken (bijvoorbeeld verdroging, verlies van habitaatgebieden, habitattypen en habitatoorten). Als ongewenste effecten verwacht worden is het van belang de effecten hiervan in beeld te brengen en maatregelen te treffen.
- 3.2.3. Waar knelpunten kunnen ontstaan, moeten mitigatie- en compensatiemaatregelen genomen worden om de zwaarder beschermde flora en fauna in stand houden.

¹⁰ Aanvullende Richtlijnen voor de 2^e fase MER Knooppunt Hoevelaken dd. 18 december 2009.